

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Juridicus Ad Librum III. Decretalium Gregorii IX.
Clericorum in communi, nec non Prælatorum, ac
Capitulorum in specie obligationes, & jura complectens**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1738

§. IV. In quo vera Conscientiæ Libertas consistat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63800)

proruperat, ut contra matrem Ecclesiam gladios arriperet, & principum arma concitaret: Neque etiam ea adhuc tempestate gladii imperatorum serviebant Evangelio, ut dixit *S. Augustinus*, ideo tunc solum gladio *spirituali* in hæreticos animadvertibat: at vero, cum hæresis arrogantius cristas erexisset, potentiorum sibi conciliare animos, Ecclesiæque pacem, & tranquillitatem turbare cœpisset, ab eo tempore Christiani Principes in eos severius esse animadvertendum judicarunt. Hinc Constantinus Arianos, Innocentius I. Cataphrygas, Gelasius, & Anastasius Manichæos exilio damnarunt: hinc Theodosius, & Marcianus Imperatores varia suppliciorum genera adversus hæreticos decreverunt: & quod tandem supplicii genus in tot hæreticorum sceleribus vindicandis tam acerbum excogitari potest, quod merito crudele ap-

pelletur? Neque enim Ecclesia pia mater, sed crudelis noverca dici posset, si has pestes vivere, & inter filiorum latera cum tanto illorum periculo versari pateretur. Esset adhuc aliis argumentis Bœhmeri respondendum, ut, quod proponit de *Atheismo*, de *persecutione tyrannorum* &c. sed satis jam ex paulo ante adductis retusa ejus jacula fuisse, existimamus. Suo subinde jam damno sentiat, quàm verè de illis, qui *Petram* firmissimam, Romanam Ecclesiam, impie nituntur concutere, illud sit dictum:

*IN DURUM LAPIDEM
QUISQUIS SUA SPI-
CULA TORQUET,
IN CAPUT IPSIUS
SÆPE RETORTA
CADUNT.*

§. IV.

In quo vera Conscientiæ Libertas consistat?

SUMMARI A.

50. *Libertas cum servitute stare potest.* 51. *Servire fidei, & Ecclesiæ legibus est vera Conscientiæ Libertas.* 52. *Quomodo Conscientia dicatur libera, fidei se submit- tens?* 53. *Fides Bœhmeri, & aliorum Novatorum hac Libertate non gaudent.* 54. *Quomodo Conscientia dicatur libera, quæ se Legibus Ecclesiæ subjicit?* 55. *Hæretici non possunt se vocare servos DEI.* 56. *Quàm caro ipsis stet sua liber- tas, ex S. Bernardo ostenditur.* 57. *Conscientia Bœhmeri indurata ostenditur.* 58. *Fine tamen suo labor noster frustratus non est.*

50 **H**unc Paragraphum paucis absol- vimus, dicendo, veram *Conscientiæ Libertatem* consistere in *servi- tute*. Paradoxa loqui videbor, ut qui *Libertatem* in eo constituo, quod liber- tatem perimit. *Servitus & Libertas* se

invicem nihilo magis compati possunt, quam *Lux, & Tenebræ*: veluti ergo istæ disparent, adveniente luce; ita *Libertatem* extinguere necesse est, ubi *servitus* inducitur. Ita quidem illis videri poterit, qui *libertatem carnis* præhabent *spiritus*

ritus libertati. Alia est orthodoxorum de
 51 *Libertate Conscientiæ* Sententia. Man-
 cipant illi intellectum suum in obse-
 quium fidei, voluntatēque suam legi-
 bus Christi, & Ecclesiæ subjiciunt. In
 his vinculis auream *Conscientia* invenit
 52 *Libertatem*. Dicamus I. pauca quæ-
 dam de *fide*. Fidei orthodoxæ *veritas*
 facit, ut ne in devia præceps abeat Con-
 scientia. Quanta securitas! fidei ortho-
 doxæ *unitas* ostendit nos ex Patre
 Christo, & Matre Ecclesia per regene-
 rationem aquæ, & Spiritus de Filiis
 translatos in adoptionem gloriæ filio-
 rum DEI. Quanta felicitas! fidei ortho-
 doxæ *unitas* compaginat nos suavissi-
 mo amoris glutine, ut sit multitudi-
 nis cor unum, & anima una, unus spi-
 ritus, una fides. Unitas enim fidei con-
 cordiam parit, concordia Mater est uni-
 tatis. Quam læta socialitas! *unitas* fi-
 dei orthodoxæ tribuit *libertatem*: ex fide
 siquidem vita nobis, & victoria. *Iustus*,
 inquit, *meus ex fide vivit*. Et hæc est vi-
 ctoria, quæ vincit mundum, *fides nostra, sed*
 & *sancti vicerunt regna*. Regnum Sata-
 næ, quia Princeps Apostolorum eidem
 in *fide* resistendum monet 1. *Petr.* 5. re-
 gnum mundi, quia, ut ait S. Bernardus
Serm. 1. in *Octav. Pasch. fidem in nobis*
mundus in maligno positus odit, atque per-
sequitur, fide quoque, & vincitur, imò &
 Regnum Cælorum, quod non *libertini* ra-
 piunt, qui suæ Conscientiæ ipsi vincula
 solvunt, sed *violenti*, qui scilicet in ca-
 ptivitate fidei liberi existunt. Regnum
 enim Cælorum vim patitur, & *violenti ra-*
piunt illud. Ecce sic omnia regna *uni-*
tas fidei, & fides unitatis expugnat.
 53 Non hac virtute pollet fides *Bæhmeri*,
 non fides *Lutheri, Calvini*, aut alterius
 Novatoris, quia nec est *una*, nec est vi-

54, cum bonorum operum adminiculis
 fulciri dedignetur. *Fides* autem (ait
 Apostolus *Jacob.* 2.) *sine operibus mor-*
tua est. Unde infert S. Bernardus *cit.*
Serm. *Nec sane mirum videri potest, si ne-*
quaquam vincit, quæ nec vivit quidem.
 Credunt quidem & hæretici, quod nos
 Catholici credimus, DEUM esse unum,
 & trinum, Christum pro nobis pas-
 sum &c. *Facit tamen hæc fides Catholi-*
cum? Quærit prælaudatus S. Pater *Serm.*
ad Pastor. in Synod. Congregat. hac fide uti-
que demones essent Catholici, quia, ut dicit
Jacobus cap. 2. CREDUNT, ET CON-
TREMISCUNT. Verum utique Catho-
 licum facit non *fides communis demonibus,*
 & *hominibus, sed ea tantum, quæ commu-*
nis est hominibus, & Angelicis spiritibus.
 Quæ est illa? Quæ per dilectionem opera-
 tur. De qua Apostolus dicit *Galat.* 5.
NEQUE CIRCUMCISIO ALIQUID
VALET, NEQUE PRÆPUTIUM, SED
FIDES, QUÆ PER DILECTIONEM
OPERATUR. Fides *Lutheri, Calvini,*
 & *Bæhmeri*, cum una non sit, per dile-
 ctionem quoque operari non potest;
 charitatis enim Symbolum est *unitas*.
 Id quod patet in sponsa cælesti, de qua
 sponsus *Cant.* 6. *Una est Columba mea,*
formosa mea, perfecta mea. Nec una,
 nisi per *charitatem*, ut ipsa fatetur *Cant.* 2.
Ordinavit in me charitatem. Relinqua-
 mus ergo istis fidem communem cum
 demonibus; nos nostram per dilectio-
 nem operemur cum Angelis, scientes,
 quod hæc vera *Conscientiæ Libertas* sit,
unitas fidei, quæ per dilectionem opera-
tur.

Justinianus scripsit *Nov.* 18. erube-
 scere se, sine lege loqui: verus Christianus
 dicit, erubescere se sine lege vive-
 re. In his vinculis Conscientiæ Liber-
 tatem

tatem invenit. At quomodo? Nullius Conscientia magis libera, quam *justi*, huic enim teste Apostolo 1. *Timoth. 1. Lex non est posita*, & tamen is, ut conscientia suæ justitiam conservet, sine lege vivere non vult. Audiatur S. Bernardus *Epist. 111.* ubi super illa verba: *Iusto lex non est posita*, ita commentatur: *Vis audire, quia justis non est lex posita? Non accepistis* (inquit Apostolus *Rom. 8.*) *spiritum servitutis iterum in timore. Vis audire, quod tamen sine lege charitatis non sint? sed accepistis* (rursus ait Apostolus) *spiritum adoptionis filiorum. Denique audi justum utrumque, de se fatentem, & quod non sit sub lege, nec tamen sit sine lege. FACTUS SUM* (inquit 1. *Corinth. 9.*) *HIS, QUI SUB LEGE ERANT, QUASI SUB LEGE ESSEM, CUM IPSE NON ESSEM SUB LEGE. HIS, QUI SINE LEGE ERANT, TANQUAM SINE LEGE ESSEM, CUM SINE DEI LEGE NON ESSEM, SED IN LEGE ESSEM CHRISTI. Unde apte, non dicitur: justis non habent, aut justis sunt sine lege, sed JUSTIS NON EST LEX POSITA*, hoc est, non tanquam invitis posita, sed voluntariis eò liberaliter data, quò suaviter inspirata. Unde & pulchre Dominus *Matth. 11. TOLLITE*, ait, *FUGUM MEUM SUPER VOS. AC SI DICERET: NON IMPONO INVITIS, SED VOS TOLLITE, SI VULTIS. ALIOQUIN NON REQUIEM, SED LABOREM INVENIETIS ANIMABUS VESTRIS.* En vides libertatem non pugnare cum *Legibus*, sed, ut illam Conscientia *justi* obtineat, illis se prompte subjicit. Ita subinde Conscientia *justi*, hoc est, cujuslibet veri Christiani comparata sit oportet, leges

Christi, & Ecclesiæ agnoscat, his enim parendo *vera libertas* invenitur. Verus Christianus itendidem illa Davidis verba ingeminat: *O Domine, quia ego servus tuus, servus tuus, & filius ancillæ tuæ.* Si *servus*, & *filius*, quomodo sine lege? nec *servus* dici potest, qui Domino non pareat, nec *filius*, qui parentibus non obtemperat. Clamant quidem etiam hæretici ad Dominum: *ego servus tuus*, sed quia non insimul profitentur se *filios ancillæ suæ*, hoc est, *Ecclesiæ*, cujus præcepta contemnunt, ideo eos pro *servis* non habet. An hoc ex meo cerebro? S. Augustinum audite enarrat. In *Psal. 115.* ubi super illa verba: *O Domine ego servus tuus* &c. ita *servum Catholicum* loquentem inducit: *Dicat ergo DEO servus iste, multi se Martyres dicunt, multi servos tuos, quia Nomen tuum habent in variis hæresibus, & erroribus; sed quia præter Ecclesiam tuam sunt, non sunt filii ancillæ tuæ: ego autem (cum veritate dicit Catholicus) servus tuus, & filius ancillæ tuæ.*

Quid ad hæc *Libertini*, qui *ex legem* 56 jactitant Conscientiam suam? non agnoscentes leges Ecclesiæ, sed illas duntaxat, quas cujuslibet Conscientia ipsa sibi statuit? tacent; cum enim legem non habeant, erubescunt loqui: ergo S. Bernardum eorum loco loquentem audiamus: ingemiscunt, ait, *cit. Epist.* & clamant cum *Jobo* ad Dominum: *Quare posuisti me contrarium tibi, & factus sum mihimetipsi gravis. Job. cap. 7.* Sunt omnino hi *ejulatus Conscientiæ hæreticorum non libera, sed compeditæ.* Paraphrasin jam horum verborum ex Sancto Bernardo audiamus: *FACTUS SUM MIHIMETI PSI GRAVIS*, clamat hæreticus, quo ostendit,

dit, quod lex ipse sibi esset, nec alius, hoc, quam ipse sibi fecisset. Quod autem DEO loquens præmisit: POSUISTI ME CONTRARIUM TIBI: DEI se tamen non effugisse legem judicavit. Hoc quippe ad æternam, justamque legem DEI pertinuit, ut, qui à DEO noluit suaviter regi, pœnaliter à seipso regetur, quique sponte jugum suave, & onus leve charitatis abjecit, propriæ voluntatis onus importabile pateatur invitus.

57 Quid ad hæc Boëmerus noster? Verberaverunt me (ait sapiens hic cum sapiente Prov. 23.) & non dolui: Traxerunt me, & ego non sensi. Ita est: Libera, hoc est, in malo obfirmata Conscientia etiam in malo sibi complacet, & quanquam crebris idibus vulneretur, vulnera non sentit, verbera non attendit. Eousque sua Scientia profecit. Boëmerus, ut Conscientiam suam etiam in malo redderet tranquillam. Num tranquillitatem hanc gratulabimur ei? Absit, ait S. Bernardus de Grat. & lib. ar-

bitr. cap. 5. Nam, qui letantur, cum malefecerint, & exultant in rebus pessimis: tale est, quod faciunt, quale, cum vident phrenetici.

Ergo actum egimus, ut qui Boë- 58 mero Libertatem Conscientiæ pseudo-Evangelicam nostra hac Dissertatione ostendere, eique pessimum hunc errorem eximere non sine labore studuimus? Non incassum laboravimus, consolatur nos sæpe fatus S. Bernardus Serm. 64. in Cant. Nec propterea sane nihil se egisse putet, qui hæreticum vicit, & convicit, hæreses confutavit, verisimilia à vero clarè, apertèque distinxit, prava dogmata, plana, & irrefragabili ratione prava esse monstravit, pravum denique intellectum extolentem se adversus Scientiam DEI in captivitatem redegit. Nempe cepit nihilominus, qui talia operatus est, vulpem, etsi non ad salutem illi: & cepit eam sponse sponse, quamvis aliter. Nam, etsi hæreticus non surrexit de fece, Ecclesia tamen confirmatur in fide.

DE-